

Kloerheet geschaf ginn ass. Op elo all Problemer geléist sinn, sief nach dohigestallt. Mä op d'mannst ass elo eng Solutioun fonnt ginn.

Mä et ass hei, ech mengen och vum Här Meisch, gesot ginn, mir hunn awer Problemer mam Artikel 17 wat d'Bebauungspläng ugeet. A mir haten an der Diskussioun iwwert d'Gesetz vum Pacte «logement» och Diskussiounen doriwwer. Den Här Halsdorf huet jo - fir och dat ze soen, well den Här Meisch jo op dat Gesetz do higewisen huet - gesot, hie géif fir d'Enn vum Joer weider Vereinfachungen am 2004er Gesetz virleeën, fir do d'Prozedure méi einfach ze maachen.

Mä an deem Kader misst ee sech awer och iwwerleeën, wéini deem Artikel 17 dann applizéiert gëtt. An do ass eng Suggestioun komm - ech mengen ënner anerem vum Här Gira -, ob een net soll higoen a soen, mä wann den neie PAG gemaach gëtt, da sollen d'Ëmweltverwaltung an den Ëmweltministère aktiv ginn a soen, do an do si fir eis wichteg Biotopen, si Saachen, déi fir eis schützenswäert sinn, déi ginn dann identifizéiert, dat gëtt am PAG festgehalen, an da brauch bei zukünftege PAPen, déi gemaach ginn, net all Kéiers deem Artikel 17 nogekuckt ginn. Well et ass anscheinend elo esou, gëtt mer gesot, datt, wa praktesch all Prozedure fäerdeg sinn, op eemol den Ëmweltministère oder d'Ëmweltverwaltung kommen a soen, hei ass awer nach ee Problem an do ass awer nach ee Problem. Da gëtt déi Prozedur erëm verlängert.

Dat heescht, duerno muss een also kucken. An do huet d'Chamber jo dann hei a kuerzer Zäit, géif ech soen, d'Méiglechkeet, fir do Verbesserungen ze maachen, wa se dat wëllt maachen. Ech wëll domadder soen, datt mer solle genau festleeën wéini den Artikel 17 bei deene Problemen do applizéiert gëtt a wéini en dann och net méi applizéiert gëtt. Domadder ass vill Zäit ze gewannen.

(Interruption)

Dat wier och vläicht e bëssen iwwerdrifwen, fir e ganz erauszehuelen. Dat ass jo och net duerchgaangen, wat Dir proposéiert hat.

Mä ech menge schonn, datt do munches ka verbessert ginn.

An, Här Mehlen, well Dir schonn hei der-tëschent schwätzt, wëll ech och soen, datt Dir jo erëm eng Kéier eng Attack op d'Beamte gemaach hutt.

» M. Gast Gibéryen (ADR).- Neen, neen.

» M. Fernand Boden, *Ministre des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement*.- Och den Här Jaerling huet et awer esou verstanen. Et hunn och anerer...

(Hilarité et interruptions)

» M. Robert Mehlen (ADR).- Ech hunn den Här Statsminister hei zitéiert.

(Interruptions)

» M. Fernand Boden, *Ministre des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement*.- Et hunn och anerer et esou verstanen.

Ech wëll lech just soen,...

» M. Robert Mehlen (ADR).- Ech hunn den Här Statsminister hei zitéiert.

» M. Fernand Boden, *Ministre des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement*.- Ech wëll lech just soen, datt an der TNS-ILReS-Ëmfro - an ech géif lech bieten, dat op der Säit 66 nozeliesen; déi Ëmfro ass bei 500 PMEe gemaach ginn - festgehal ginn ass - an ech zitéieren dat dann: «Au niveau des relations avec les administrations on doit relever les taux particulièrement élevés de réponses positives, notamment pour les domaines qui touchent beaucoup les entreprises...»

Dat heescht, d'Relatiounen um mën-schleche Plang si vill besser a gi vill besser emfonnt vun de Betriber, wéi zum Beispill déi Chargen, déi se operluecht kréien an heiansdo wat d'Utilitéit vu gewëssene Chargen ubelaangt.

Do si jo zum Beispill d'Statistiken ernimmt ginn. Ech hunn och éinescht gesot, datt d'Betriber am Fong net richtig de Sënn an den Zweck vun där Aarbecht do agesinn, fir musse Statistiken auszufëllen. Do ass et wichtig, an dat ass festgehal ginn, datt ee muss eng Opklärungsaarbecht bei de Betriber maachen, woufir dës Statistike wichtig an néideg sinn an och oft an hirem Intérêt sinn an da jo och vun der Europäescher Gemeinschaft villfach gefrot ginn.

Mä ech mengen, och do ass awer festgehal ginn, datt déi Relatiounen mat de Verwaltungen net esou schlecht sinn, wéi dat heiansdo dohinnergestallt gëtt.

» M. Robert Mehlen (ADR).- Ech hunn net verallgemeinert.

» M. Fernand Boden, *Ministre des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement*.- Domadder sinn ech d'accord, mä et war awer och kee Luef fir d'Beamten, dat wëll ech awer op d'mannst soen.

» M. Robert Mehlen (ADR).- Wann do kee Problem wier, dann hätt den Här Statsminister deemools dat net opgeworf.

» M. Gast Gibéryen (ADR).- Gott sei Dank hu mer déi Verwaltung bei där Regierung.

(Interruptions diverses)

» M. Fernand Boden, *Ministre des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement*.- Ech géif mengen, ech hätt domat op déi meeschte Froen, déi opgeworf gi sinn, geäntwert.

(Interruptions)

Wéi gesot, ech soen lech nach eng Kéier Merci fir eng ganz konstruktiv Debatt, déi och - mengen ech - deene Leit, déi un deem Entfesselungs- an Aktionsplang fir d'Veinfachung vun der administrativer Aarbecht fir d'Betriber geschafft hunn, de Réck stäipt, déi deenen och Courage gëtt, fir weiderzufueren. Ech sinn d'accord domat, datt mer alleguer mussen un engem Strang zéien, datt et net duergeet, fir e Plang opzestellen, datt en och muss zilstrebeg ëmgemat ginn, an ech denken, vu datt d'Regierung an der Regierungserklärung gesot huet, dat wär eng politesch Prioritéit, datt jiddferen dohannert steet an datt mer och kënne weiderkommen.

An där Motioun, déi hei déposéiert ginn ass, gëtt dat och gefrot, duerfir kënne mer se och akzeptéieren, an ech si frou, datt se deposéiert ginn ass.

Ech soen lech Merci.

» M. le Président.- Merci, Här Minister. Domadder si mer um Enn vun där Debatt. D'Wuert kritt elo nach kuerz den Här Wirtschaftsminister Jeannot Krecké.

» M. Jeannot Krecké, *Ministre de l'Économie et du Commerce extérieur*.- Jo, Här President, just fir op déi Fro vum Här Meisch, déi hien u mech geriicht huet, ze äntwerten, wat LuxTrust ubelaangt. Do ass et esou, dass ee jo op där enger Säit de B to B huet, dat heescht, wat d'Entreprises ubelaangt, do ass et esou beim MultiLine, dass mer am Beräich vun de Phase-piloté sinn; dat heescht, dass mir - den Här Wiseler an ech, mir sinn en charge vu LuxTrust, dat wësst Der - rechnen, dass dat Ufank 2008 mat den Entreprises ufänt normal ze lafen. Mir sinn an de Phases pilotes do. Dat heescht, et sinn eng ganz Rei Entreprises, déi et scho gebrauchen, mä nach net regelméisseg.

Da kënnt déi zweet Phas, dat ass déi vum B to C, wat deen normale Consommateur ubelaangt, do hänkt et e bëssen dovun of, wéi schnell mer virukommen. Mir hunn elo nach Gespréicher muer an an deenen nächsten Deeg mam eBanking, do ass dat gréisste Potenzial bei de Banken. D'Banke sëtze jo och mat um Dësch bei LuxTrust, a wat mer do méi schnell virukommen, wat et méi einfach gëtt.

Mir probéieren op alle Fall vu Säite vum Stat e Maximum selwer ze maachen doduerch, dass mer jo schréttweis der Fonction publique wäerten d'Signature électronique mat deem Certificat aushändegen. An dann hänkt et e bëssen dovunner of, dass d'Banken nozéien. Dat geet och net vun engem Dag op deen anerem, dass d'Bank ëmstellt, mä dat wäert eng Zäitchen daueren. Ech ginn awer dovun aus, dass dat Ganzt elo am Joer 2008 rullt.

Et ass schwéier, vu dass et individuell Décisiounen vun de Betriber sinn, fir genau ze soen, wat fir en Dag dat ass. Dat musse si selwer entscheeden. Heiansdo leeft eppes bei hinnen aus an da wiessele se. Mä vun eiser Säit weess ech, dass elo schonn am Registre de commerce de Certificat

gebraucht gëtt. E gëtt bei der „Paperless Douanes“ gebraucht. E muss muer beim Guichet unique virtuel gebraucht ginn. Dat heescht, wann ee Portail entreprise ëmgewandelt gëtt an e Guichet unique virtuel, da muss e souwisou gebraucht ginn.

» Une voix.- Bei der TVA.

» M. Jeannot Krecké, *Ministre de l'Économie et du Commerce extérieur*.- Bei der TVA selbstverständlech. Mä ech mengen, den Här Wiseler an ech, mir haten eis ofgeschwat. Hie probéiert et um Niveau vun der Fonction publique. Déi Applikatiounen, déi elo musse lafen, musse souwisou e Certificat hunn, soss kënne se net lafen. Souwäit ech weess, ass de Centre informatique amgaange vill där Applikatiounen virzugesinn, esou dass mer dovun ausginn, dass dat do d'nächst Joer och - loosse mer soen - fir den eenzelne Konsument dann erreechbar ass, an dass deen eenzelne Konsument et och ka gebrauchen.

» M. le Président.- Merci, Här Minister. Domat ass d'Debatt ofgeschloss.

Motion 1

Mir hunn eng Motioun virleien. Den Här Minister Boden huet gesot, dass d'Regierung déi Motioun kann unhuelen. Kënne mer par main levée ofstëmmen?

(Assentiment)

Da maache mer dat.

Vote

Wien d'accord ass mat där Motioun, ass gebieden d'Hand an d'Luucht ze hiewen.

Wien ass dergéint?

Ech gesinn, d'Motioun ass eestëmmeg ugeholl.

Dir Dammen an Dir Hären, da komme mer zum éischte Projet de loi fir haut de Mëtteg. Et ass d'Diskussioun iwwert de Projet iwwert d'Sécherheet an den Tunnelen. D'Wuert huet de Rapporteur, den honorabelen Här Clement.

9. 5666 - Projet de loi concernant les exigences de sécurité minimales applicables à certains tunnels routiers et modifiant la loi modifiée du 15 mai 1974 portant réorganisation de l'Administration des Ponts et Chaussées

Rapport de la Commission des Travaux publics

» M. Lucien Clement (CSV), *rapporteur*.- Här President, Dir Dammen an Dir Hären, mir stëmmen haut iwwer e Gesetzestext of, mat deem d'Direktiv 2004/54/CE ëmgemat gëtt, där hiert Zil et ass, e Minimum u Sécherheetsuspréch a verschiddenen Tunnelne festzeleeën. De virleienden Text ass de 4. Januar 2007 vum Bauteminister, dem Claude Wiseler, hei an der Chamber déposéiert ginn. De Statsrot huet zwee Avisen zu dësem Gesetzestext ofginn; deen éischten de 24. Abrëll an deen zweeten de 6. Juli. An der Sitzung vum 7. Mee sinn ech vun der Bautekommissioun als Rapporteur fir dëst Gesetz bestëmmt ginn.

Nodeems de Statsrot säin Avis ofginn hat an doranner verschidde Saachen am ursprünnglechen Text ze beanstanden hat, hu mir an der Kommissioun während zwou Sitzungen iwwert dem Statsrot seng Virschléi a Suggestiounen diskutéiert a beroden an hu schlussendlech an der Kommissioun zwee Amendementer formuléiert an och ugeholl, déi hirersäits de 25. Juni erëm un de Statsrot gaange sinn. A sengem Avis complémentaire huet déi héich Kierperschaft sech mat dësen Amendementer averstane gewisen. An der Sitzung vum 10. September hu mir dësen zweeten Avis nach emol gekuckt, an de 25. September huet d'Bautekommissioun de Rapport zu dësem Gesetzesprojet ugeholl.

Här President, nodeem ech alles gesot hunn, wat den Historique ugeet, wëll ech awer och nach kuerz zum Projet de loi selwer Stellung huelen. Mir kënnen eis alleguer un déi Serie vu schwéieren Accidenter erënneren, déi tëschent 1999 an 2001 a verschiddenen Tunnelen uechtert d'Welt geschitt sinn. Als Beispill kann een hei deen trageschen Accident am Mont-Blanc-Tunnel am Mäerz 1999 nennen, mat net manner wéi 39 Doudegen. Doropshin huet d'Europäesch Kommissioun an hirem Wäissbuch iwwert d'Transportpolitik vum September 2001 ënnerstrach, datt et néideg wier, eng Direktiv auszeschaffen, déi zur Harmoniséierung vu minimale Sécherheetsnormen

an den Tunnelen vum europäeschen Autobunnsréseau féiere soll. Sënn an Zil vun dëser Direktiv ass et, fir den Autofuerer an de Motocyclisten, de Benotzer also vun dësen Tunnelen um transeuropäesche Réseau e gewëssene Sécherheetsniveau ze garantéieren.

D'Europaparlament an de Conseil hunn den 29. Abrëll 2004 d'Direktiv 2004/54/CE ugeholl, mat der Virgab, verschidden Exigenzen a Virschreften, sief et um organisationelle Plang oder um technesche Plang, anzeféieren. D'Direktiv bezitt sech virun allem op Tunnelen, déi um transeuropäesche Réseau leien an déi méi wéi 500 Meter laang sinn. Duerch dës Moosname sollen d'Benotzer vun dësen Tunnelen beschtméiglech viru Gefore geschützt ginn, insbesondere virun deenen immensen Tragödien am Fall vun deem Accident am Tunnel. Mir hunn alleguerten heibannen nach déi tragesch Momenter a Biller virun Aen, déi sech an deene leschten Tunnelsaccidenter ofgespillt hunn. Hei war d'Accident selwer nëmmen en Deel vun der Tragédie.

Esou eppes ka jo och ausserhalb vun engem Tunnel passéieren. Mä, Här President, dat, wat richtig schlëmm an tragesch war, ass, datt bei deenen elo just genannten Tunnelsaccidenter déi meescht Leit duerch Feier, wat entstanen ass, an och bedéngt duerch déi enorm Hëtzt, déi doduerch am Tunnel opkomm ass, ëm d'Liewe komm sinn. Datselwecht géllt iwwregens och fir d'Rettungsequipen, egal ob dat d'Pompjeeë sinn, d'Protection civile ass, de Service d'aide médicale, d'Ambulanzen, d'Sécurité routière oder och d'Police. Dofir ass gekuckt ginn, fir d'Ëmwelt, d'Ëmfeld an och d'Tunnelinstallatiounen selwer ze schützen. D'Direktiv beschreift och Modalitéiten, déi fir d'Sécherheetskonzepter solle virgesinn an approuvéiert ginn, an natierlech och wéi se an den Tunnelen sollen ugewannt ginn an och esou zum Droe komme sollen.

Des Weidere schreift d'Direktiv vir, datt am Fall vun engem Accident musse Rapporten un déi europäesch Instanze weidergeleet ginn an och a regelméissegem Ofstänn technesch Kontrolle gemaach musse ginn. Zur gudder Lescht regelt d'Direktiv och nach d'Konditiounen iwwert d'Beschëlderung virun den Tunnelen a selbstverständlech och an den Tunnelen.

Fir d'Ëmsetzung vun all dëse Moosnamen ze garantéieren, verdeelt d'Direktiv d'Responsabilitéiten tëschent dem Gestionnaire vum Tunnel, deen e Sécherheetsagent och muss designéieren, an der Autorité administrative de surveillance, déi kann op drëtt Kontrollinstanzen zrëckgräife fir en Deel vun de Sécherheetsmissiounen och ze erfëllen. Dir gesitt, et handelt sech hei ëm eng äusserst technesch an och eng äusserst komplex Direktiv, wou ech an e puer Sätz déi wesentlech Elementer dorauserschrifwen hunn, esou datt ech op dëser Plaz net weider wëll op dee ganze Volet do agoen.

Erlaabt mer awer, datt ech nach kuerz op d'Situatioun, wéi se hei zu Lëtzebuerg ass, aginn, mat där sech och de Projet de loi, dee mer haut hei ofstëmmen, beschäftege wäert.

Hei zu Lëtzebuerg sinn et just zwee Tunnelen, déi concernéiert sinn an um transeuropäesche Stroossennetz drunhänken. Et sinn dat d'Tunnelen Markusbiereg a Mondorf, alle béid op der Saarbautobunn, op der A13. Den Text gesäit awer och vir, datt déi vun der Direktiv festgehal Sécherheetsmoosname via Règlement grand-ducal op aner Tunnelen kënnen applizéiert ginn, déi eng Längt iwwer 500 Meter hunn. An dësem Fall géifen d'Tunnelen Gousselerbiereg a Grouff op der Nordstrooss, den Hellewegeesch-Tunnel an den Tunnel tëschent der Rocade vu Bouneweg an dem Rond-point Gluck drënnerfalen.

Wat elo d'Definitioun an d'Verdeelung vun den Aufgaben ugeet, wéi et an der Direktiv virgesinn ass, do huet d'ITM d'Funktoun vun der Autorité administrative a muss folglech d'Mise en service vun den Tunnelen genehmegen. D'Ponts et Chaussées hirersäits sinn da Gestionnaire vun de staatlechen Tunnelen. De Stat huet dann och d'Aufgab, fir en Agent de sécurité fir d'Tunnelen ze ernennen, deen awer virdu vun der ITM muss akzeptéiert ginn. Wéi säin Numm et scho seet, muss dëse Beamte sämtlech Moosnamen, déi d'Sécherheet vun den Tunnelbenotzer an dem Personal, dat sech drëm këmmert, betrëfft, garantéieren a selbstverständlech och koordinéieren.

Ofschléissend wëll ech nach kuerz op d'Aarbecht vun der Bautekommissioun an dësem Dossier agoen. A sech hate mer geduecht, mir kéinten dëse Projet nach virum Summer evakuéieren, mä de Statsrot hat eng Herd vu Remarquen a Propositions de texte gemaach, esou datt mer eis nach



emol iwwert de Summer domat ausernee- gesat hunn. De Statsrot hat sech ganz vill Gedanken - muss ech soen - iwwert dësen Text gemaach an ongeféier 25-mol direkt oder indirekt proposéiert, den Text zum Pro- jet ze änneren. Deelweis hunn dës Proposi- tionen eng Ännerung mat sech bruecht, déi dann awer duerch de ganzen Text huet missen ëmgesat ginn. Mir hunn an der Kom- missioun den Avis vum Statsrot ganz gewëssenhaft analyséiert an och ongeféier 13 Stéck vu senge Propositionen ugeholl.

Dernieft hu mir nach déi zwee Amendemen- ter ugeholl; eemol ass e virhandenen Text- feeler richtiggestallt ginn; dat war am Artikel 3. Am Artikel 9 huet d'Kommissioun eng Präzisioun gi par rapport zum initialen Text. De Statsrot war, wéi ech scho gesot hunn, mat dësen Amendementer aver- stanen, a schliesslech konnte mer den Text unhuelen.

Wéi schonns gesot, handelt et sech ëm e ganz techneschen a komplexe Projet, deem awer mat grousser Sécherheet zu wesent- lech méi Sécuritéit an den Tunnelle wäert féieren. Eis Hoffnung wäert a muss, no- deems mer dësen Text heibanne gestëmmt hunn, doranner bestoen, datt esou schreck- lech Tunnelsaccidenter sech an Zukunft net méi widerhuele wäerten.

Esou vill, Här President, géif ech soe vu menger Säit. Ech wënsche mer selbst- verständlech als Rapporteur, datt dësen Text, dee wichteg ass, eng Unanimitéit beim Vote kritt. Ech brénge selbstverständlech awer och nach den Accord vun der CSV- Fraktioun a soen lech alleguer Merci, datt Der mer nogelauschtert hutt.

» **Une voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Wëllen d'Fraktioun- en zu deem ausféierleche Bericht vum Här Clement nach Stellung huelen?

(*Négation*)

Ech gesinn, dass dat net de Fall ass, dass den Här Clement d'Saache kloer an däitlech gemaach huet. Deementspriedend géif ech lech proposéieren, wann d'Regierung och d'Ausféierunge vun der zoustänneger Chamberskommissioun an hirem Rappor- teur deelt, dass mer zum Vote vun dësem Projet de loi kéimen.

(*Assentiment*)

**Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitution- nel**

De Projet de loi 5666 ass eestëmmeg uge- holl mat 60 Jo-Stëmmen.

*Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt, M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert (par Mme Martine Stein-Mergen), Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar (par M. Patrick Santer), Marcel Oberweis, Gilles Roth, Patrick Santer, Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen, Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;*

*MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Casteg- naro, Mme Claudia Dall'Agnol, M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. John Castegnaro), Mme Lydia Mutsch, MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider (par Mme Claudia Dall'Agnol), Roland Schreiner et Mme Vera Spautz;*

*M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes, Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen (par M. Xavier Bettel), Paul Helming, Alexandre Krieps (par M. Emile Calmes), Claude Meisch et Carlo Wagner;*

*MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox (par M. Claude Adam) et Mme Viviane Loschetter;*

*MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen;*

*M. Aly Jaerling.*

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(*Assentiment*)

Dann ass et esou décidéiert.

## 10. 5596 - Proposition de révi- sion de l'article 16 de la Constitution - Discussion gé- nérale et second vote consti- tutionnel

Mir kommen dann zum zweete Vote consti- tutionnel iwwert d'Revisioun vum Artikel 16 aus eiser Verfassung. D'ADR hat gefrot ge- hat, fir dass mer hei nach kéinte Stellung huelen. Wie freet beim zweete Vote consti- tutionnel iwwert d'Revisioun vum Artikel 16 d'Wuert?

Den Här Meyers, den Här Henckes an den Här Bodry. Da fänke mer mam Här Meyers un. Här Meyers, Dir hutt d'Wuert.

**Discussion générale**

» **M. Paul-Henri Meyers (CSV).** - Här President, Dir Dammen an Dir Hären, d'Chamber huet den 3. Juli vun dësem Joer mat enger grousser Majoritéit eng Ofänne- rung vum Artikel 16 vun der Verfassung am éischte Vote gestëmmt.

Den Artikel 16 - fir et ze rappeléieren - gesäit vir, dass d'Privateegentum geschützt ass. Eng Enteeegung kann nëmme virge- holl ginn an ass nëmme méiglech am allge- mengem Intérêt. Déi Persoun, déi enteeent gëtt, huet d'Recht op eng gerecht Entschie- degung, déi no dem bestehenden Text am Virus misst bezuelt ginn.

Duerch d'Ofännerung vum Artikel 16 soll d'Wuert „préalable“, dat heescht d'Ausbe- zuelen am Virus vun där Indemnitéit, am Text vum Artikel 16 gestrach ginn.

Ech kommen net méi op d'Ursaachen an d'Hannergrënn vun dëser Verfassungs- ännerung zrëck. Dat ass ausféierlech ge- schitt an deem schrëftleche Rapport an och an de mëndlechen Interventiounen hei an der Chamber den 3. Juli an de Riede vun deenen eenzelne Parteispriecher.

Allerdéngs mengen ech wier et noutwendeg fir nach eng kéier op e puer Punkten a Froen anzegoen, déi notamment bei der Diskussioun, awer och an der zoustänneger Verfassungskommissioun opgeworf si ginn. Ënner anerem war d'Fro gestallt ginn, ob et duer géif goe fir d'Verfassung ze änneren oder ob een och misst d'Gesetzer iwwert d'Expropriatioun, notamment d'Gesetzer vun 1967 an 1979, ofänneren oder upassen.

D'Kommissioun vun den Institutionen an der Verfassungsännerung huet dofir d'Re- gierung gebieden nozekucken, wéi eng Problemer sech an de leschte Joren am Zesummenhang mat der Expropriatioun gestallt hunn an doriwwer och der zoustän- neger Kommissioun Opschloss ze ginn.

D'Kommissioun huet am Virfeld vun där heiter Diskussioun de Bauteminister an eng Rei héijer Beamte gehéiert, déi och der Kommissioun Opschloss ginn hunn iwwert d'Prozeduren an op d'Aart a Weis, wéi d'Expropriatioun an de leschte Jore vir sech gaang ass; wuelwëssend, dass an deene leschte fënnf, sechs Joer keng Expropria- tioun wéinst deene bestehende verfassungs- rechtliche Problemer méi konnt stattfannen.

D'Froen, déi gestallt gi sinn, sinn haapt- sächlech vun dräi Kategorien, déi een esou kann zesummefaassen: 1. Sinn d'Garantien - déi am Intérêt vun der Persoun, déi entee- gent gëtt - genügend? 2. Entstinn duerch d'Ofschafe vun dem Wuert „indemnité préa- lable“ keng Retarden am Ausbezuale vun der Indemnitéit? 3. Wat ëmfaasst d'Indemnitéit? Ass déi, esou wéi d'Verfassung et vir- gesäit, juste? Dat heescht, ass se gerecht?

Bei der éischter Fro iwwert d'Garantien zu- gonschte vun de Propriétaires, déi entee- gnet ginn, stellt d'Kommissioun fest, dass et eng ganz Rei vu Gesetzzer gëtt, déi de Pro- priétaire am Fong geholl schützen.

De Minister huet ënner anerem hei och an Erënnerung geruff, dass laut dem Gesetz vum 13. März 2007, dat d'Direktiv 97/11 hei zu Lëtzebuerg ëmsetzt, d'Regierung ge- halen ass, Impaktstudien ze maachen an iwwert dee Wee, och bei gréissere Projekte vu Stroossen, vun Eisebunnen an anere gréissere Projeten, d'Leit ze informéieren. D'Gesetz gesäit genee Prozedure vir. Ech kommen net méi drop zrëck, well ech hue- len un, dass all d'Kollegen, déi heibanne sinn an dat bei deem Vote am Ufank vum Joer genee gekuckt hunn, sech nach genee an Erënnerung ruffen, wat déi Prozeduren och sinn.

De Minister huet och drop higewisen, dass d'Enteeegung den Ausnahmefall duerstellt. Dat heescht, wann d'Reglierung e gréissere Projet wëllt réaliséieren, fänkt se net un ze expropriéieren. Mä wa se Terraine brauch, wa se Immobilië brauch, da gëtt fir d'éischt versicht, sech à l'amiable mat dem Proprié- taire ze eenegen. Wann dat net méiglech ass, muss natierlech de Stat oder d'Gemeng zu der Enteeegnungsprozedur gräifen. Kënn et zur Enteeegung, muss fir d'éischt d'Nout- wendegkeet vun der Expropriatioun an engem Arrêté grand-ducal festgehal ginn. Dësen Arrêté grand-ducal, deem opgrond vun engem Avis vum Statsrot geholl gëtt, muss och d'Utilité publique feststellen.

Ech weisen drop hin, dass zënter der Aféie- rung vun engem Verwaltungsgericht all Par- ticulier, deem en Intérêt huet, géint deem Arrêté grand-ducal iwwert d'Expropriatioun ze kloen, och d'Recht huet, e Recours virum Verwaltungsgericht unzestrogen. Dee Moment och iwwert d'Utilité publique. Dat heescht, d'Verwaltungsgericht kann och kucken, ob d'Utilité publique ginn ass, ob déi Terrainen déi sinn, déi wierklech ge- braucht ginn, oder ob et och aner Méiglech- keete gëtt.

D'Verwaltungsgericht huet also d'Méiglech- keet, deem Arrêté grand-ducal och ze ënnersichen an doropshi säin Uerteel ze huelen.

Schliesslech sinn an de Gesetzzer vun 1967 an 1979 Prozedure virgesinn, déi virun allem dem Propriétaire, deem enteeent gëtt, besonnesch Garantië bitt.

Et kann een dofir op déi éischt Fro - Sinn d'Garantië genügend? - eng positiv Äntwert ginn. Et gëtt keen, deem enteeent gëtt, virun e Fait accompli gestallt. Hien ass am Virfeld informéiert iwwert déi Mesuren an hie kann och deementspriedend seng Re- coursé géint déi Mesuren do huelen.

Déi zweet Fro betrëfft den Délai, dat heescht den Zäitraum an deem d'Indemnitéit ausbezuelt gëtt. De Stat muss bei der Enteeegung d'Indemnitéit op d'Caisse de consignation iwwerweisen, wann en duerch Uerteel vum Gericht dozou opgefuerdert gëtt. Vun deem Ablack un ass d'Indemnitéit, déi den Exproprié zegutt huet, och zu senger Verfügung. Si ass disponibel fir déi Persoun, déi enteeent gëtt, an déi kann iwwert d'Gericht d'Ausbezuale vun engem Deal oder vun där ganzer Indemnitéit froen. Dat geschitt och wann den Exproprié kann nowiesen, dass deem Terrain fräi vun Hypo- théiken an anere Privilegien ass. Déi si jo eigentlech nëmme geholl am Intérêt vun eventuellen Drëttpersonen.

D'Ofännerung vum Artikel 16 vun der Ver- fassung bréngt also keng Retarden am Aus- bezuale vun der Indemnitéit.

Drëtt Fro: Ass dann déi Indemnitéit gerecht? D'Verfassung seet, si muss „juste“ sinn. Wat heescht dat? D'Gerichter hu bei der Fest- setzung vun der Indemnitéit e grouse Pou- voir d'appréciation. Si kënnen net nëmmen de Maartwäert vun deem Immeubel festset- zen an der Indemnitéit, deen et dobaussen normalerweis huet, deen och duerch en Ex- pert virgeschloen oder ausgerechent gëtt. Derniewent kann d'Gericht och anere Schued, deem dem Exproprié entsteet, notamment um wirtschaftleche Plang oder am Berufsliewen, an d'Indemnitéit mat eranhuelen.

D'Verfassungskommissioun ass zur Schluss- folgerung komm, dass zu deem heitegen Zäitpunkt déi Bestëmmunge vun de Geset- zer vun 1967 an 1979 ausräichend sinn, fir dem Exproprié entgéintzekommen, dass also duerch d'Ofännerung vun der Verfas- sung deene Leit, déi enteeent ginn, keen zousätzleche Schued entsteet. Déi Geset- zer, esou wéi se elo bestinn, ginn duer als Garantië fir den Exproprié.

Duerfir ass och d'Kommissioun an hirer grousser Majoritéit zur Schlussfolgerung komm, dass d'Chamber deen zweete Vote vum Artikel 16 ka virhuelen, ouni dass d'Ge- setzer iwwert d'Expropriatioun mussen of- geännert ginn, an ech géif och d'Chamber bidden, sech där Recommandatioun vun der Verfassungskommissioun unzeschleis- sen.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Merci, Här Meyers. Nächste Riedner ass den honorabelen Här Bodry.

» **M. Alex Bodry (LSAP).** - Här Presi- dent, Dir Dammen an Dir Hären, et ass in- teressant ze gesinn, dass mer hei en Thema behandelen, wat jorzéngtelaang, jorhonner- telaang fir wéineg Opreegung gesuergt huet an duerch eng Décisioun vun eisem Verfassungsgericht am Joer 2003 eigent- lech eréischt an de Mëttelpunkt vun Diskus- sionen erakomm ass.

Et muss een nämlech gesinn, dass mer, zënter dass de Code civil hei zu Lëtzebuerg besteet, d'Expropriation pour cause d'utilité publique kennen an dass dat éischt Gesetz an där doter Hisiicht 1859 scho geholl ginn ass an dass e puer Joer méi spéit, 1868, och den Artikel 16 an der Verfassung eng wesentlech Bestëmmung vun deem Gesetz do iwwerholl huet, an ähnlechen Termen, wéi dat schonn de Code civil virdru ge- maach hat.

Hei zu Lëtzebuerg sinn applicabel haapt- sächlech d'Gesetz vun 1979 iwwert d'Ent- eeegung an awer och d'Gesetz vun 1967 iwwert d'Grande voirie an iwwert de Fonds des routes. Et ginn awer ëmmer erëm nei

Texter gestëmmt, an d'Chamber huet dat gemaach am Joer 2004 mat engem neie Gemeengegesetz, engem Entwécklungsge- setz, wou och eng Referenz gemaach gëtt op d'Expropriatiounsprozedure wéi mer se am Text vun 1979 kennen. An dat Gesetz iwwert de Pacte «logement» gesäit erëm eng kéier eng Bestëmmung vir, déi och eng Referenz mécht op eis allgemeng Gesetz- gebung iwwert d'Expropriatioun.

Et bleift, dass mer elo véier Joer laang an enger juristeschen onhaltbarer Situatioun waren, well mer Gesetzzer haten, déi d'Ent- eeignungsprozedure virgesinn, awer Déci- sionen hu vun eisen ieweschte Gerichter, déi gesot hunn, déi dote Gesetzzer sinn net konform zur Verfassung, déi kënn Der an der Praxis net méi uwenden. Esou dass mer der Meenung sinn, dass et effektiv iwwer- fälleg ass, dass mer deen heite Schrëtt maachen. An et huet sech erausgestallt an Diskussiounen, dass de beschte Wee, deen einfachste Wee, fir déi dote Fro ze léisen, eben eng Ofännerung vum Artikel 16 vun eiser Verfassung ass. Mir kënnen parallel déi aner Gesetzestexter fir de Moment zu- mindest bestoe loossen. Et gëtt keen zwën- gende Grond, fir och an deenen Texter nach Modifikatioune virzegesinn.

Fir eis als Partei ass et wichteg op där enger Säit ze wëssen, dass d'Privateegen- tum geschützt ass, mä op där anerer Säit awer och ze wëssen, dass et en Instrument gëtt, wat applicabel ass a wat et méiglech mécht, an alle Froe vu Grondbesëtz dem all- gemengen Interessi Virrang ze gi viru reng privaten Interessen. Dat ass keen Text, deen een all Dag uwennt, mä et ass awer en Text, deen ee muss hunn, fir a wichtige Projekte vun öffentlechem Intérêt och kënnen virunze- kommen.

Dobausse soll gewosst sinn, dass mer mat där Ännerung hei um Fong eigentlech näischt änneren. All déi Gesetzgebungen, déi mer hunn, bleiwen tel quel applicabel wéi se vun der Chamber an der Zäit gestëmmt si ginn. Déi Interpretatioun, déi d'Gerichter ginn hu vun deenen Texter an der praktescher Uwendung, bleift och déi- selwecht.

Wichteg bleift, dass een net ka geschiedegt ginn duerch eng Expropriatioun, well de Code civil, d'Constitution an eis Gesetzzer virgesinn, dass déi Indemnisiatioun, déi muss bezuelt ginn, gerecht muss sinn. Ge- recht heescht, dass all negativ Konsequen- zen, déi duerch d'Enteeegung geschéien, soufern se direkt mat der Enteeegung ze- sammenhänken a soufern se och sécher sinn, integral indemniséiert musse ginn. Do- runner ännert sech also näischt.

Hei gëtt zwar e Wuert erausgeholl, mä eigentlech ännert sech un der Substanz näischt par rapport zu deem, wat mer kannt hunn. Hei gëtt just reng rechtlech eng Situa- tioun berengegt, déi zënter gutt véier Joer elo onkloer war.

Et ass an deem Sënn, dass mir als sozialis- tesch Fraktioun och deen heiten Text wäerte stëmmen.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Merci, Här Bodry. Dann huet den honorabelen Här Braz d'Wuert.

» **M. Félix Braz (DÉI GRÉNG).** - Merci, Här President. Mir kënnen eis kuerzfaassen. Mir hunn als gréng Fraktioun d'Zoustëm- mung gi beim éischte Vote a wäerten dat och elo beim zweete Vote maachen. Den Här Meyers an den Här Bodry hu schonn dat Allermeescht rappeléiert.

Ech wëll just rappeléieren, dass et déi gréng Fraktioun war, déi initiéiert huet, dass mer dee Contrôle maache vum bestehende Gesetz, an deem Sënn, dass mer wollte préiwen, ob net opgrond vun der Verfas- sungsännerung an dem Sträiche vum Wuert «préalable» verschidde Garantien, déi d'Leit hunn, hätte kënnen méi kleng ginn an dat also eventuell eng Upassung vum Gesetz hätt missen oder kënnen mat sech bréngen.

Mir hunn dat an der Chamber esou zrëck- behalen, dass mer géifen deen Exercice do maache virum zweete Vote. Dat ass an der Kommissioun geschitt, an ech muss fir déi Gréng soen, dass mir der Meenung sinn,